Súd:	Krajský súd Prešov
Spisová značka:	17Co/145/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8111217837
Dátum vydania rozhodnutia:	12. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jana Burešová
ECLI:	ECLI:SK:KSPO:2015:8111217837.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a sudkýň JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v právnej veci žalobkyne U. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., Q. X, zastúpená IURISTICO, s.r.o., Štefánikova 26, Košice, IČO: 36 588 041, proti žalovaným 1) Q. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., B. XX, zastúpená JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom, so sídlom v Prešove, Masarykova 13, 2) Kooperativa poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovanej v 1) a 2) rade proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 12C/98/2010 - 349 zo dňa 08.04.2014 jednohlasne takto

r o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť žalobkyni 10 000 Eur, pričom plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd uložil žalovaným v 1) a 2) rade povinnosť zaplatiť žalobkyni 10 000 Eur, pričom plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Prvostupňový súd tak rozhodol o návrhu žalobkyne, ktorá žiadala, aby žalovaným v 1) a 2) rade bola uložená povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne sumu 33 333 Eur a nahradiť trovy konania z dôvodu, že žalobkyňa bola matkou mal. Q. S., nar. XX.XX.XXXX, ktorý dňa 07.05.2008 zomrel na následky dopravnej nehody zo dňa 22.05.2007, ktorú zapríčinila žalovaná v 1) rade pri vedení motorového vozidla zn. Fiat Brava, A.: PO-XXX CG, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej v 2) rade. Príčinná súvislosť medzi smrťou maloletého a konaním žalovanej v 1) rade bola v priebehu trestného konania preukázaná znaleckým posudkom. Žalovaná v 1) rade bola rozsudkom Okresného súdu Prešov uznaná vinnou zo spáchania prečinu usmrtenia.

Prvýkrát prvostupňový súd rozhodol rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 12C/98/2010 - 198 zo dňa 13.10.2011, kde zaviazal žalovanú v 1) rade zaplatiť žalobkyni 10 000 Eur v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu vo vzťahu k žalovanej v 1) rade zamietol. Žalobu vo vzťahu k žalovanej v 2) rade zamietol.

Po podaní opravného prostriedku (odvolania) odvolací súd uznesením č.k. 17Co/10/2012 - 305 zo dňa 14.11.2013 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odvolací súd vyjadril právny názor, podľa ktorého uplatnený nárok žalobkyne podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zakladá priami nárok poškodeného proti poisťovni, teda poškodený je oprávnený uplatniť si svoj nárok na náhradu škody priamo proti poistiteľovi a je povinný zároveň tento nárok preukázať. Okrem toho, rovnaké právne postavenie má aj priamy škodca. Poškodená môže priamo aj od neho požadovať náhradu škody. Poškodená môže uplatňovať náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj od poisteného škodcu, teda od žalovanej v 2) rade. Môže si svoj nárok uplatniť buď samostatne voči každému alebo spoločne žiadať plnenie aj proti poistiteľovi, aj proti škodcovi. Plnenie môže dostať len raz.

Ďalej odvolací súd v uznesení č.k. 17C/10/2012 - 305 uviedol, že otázka zodpovednosti žalovaných za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola už judikovaná aj súdnym dvorom Európskej únie dvoma rozsudkami a to zo dňa 24.10.2013, rozsudkom vo veci Z. C-XX/XX a rozsudkom vo veci P. C-XXX/XX. Týmito rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týkala len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnostnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Keďže zodpovednosť žalovaných vyplýva z ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, táto zodpovednosť vznikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Prvostupňový súd v napadnutom rozsudku vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu. Zistil, že rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 33T/55/2008 - 308, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 08.05.2009 žalovaná v 1) rade bola uznaná vinnou, že dňa 22.05.2007 v čase o 15.25 hod. v Prešove viedla v ľavom jazdnom pruhu ulice U. F. W. osobné motorového vozidlo zn. Fiat Brava, keď priechodom pre chodcov riadenom svetelnými signálmi stáli v pravom jazdnom pruhu vozidlá s červeným svetlom „STOJ“ s vozidlom nezastavila a zrazila chodca mal. Q. S., nar. XX.XX.XXXX, ktorý prechádzal cez priechod pre chodcov z pravej strany v smere jazdy vozidla, pričom chodec utrpel mozgovo-lebečné poranenie pozostávajúce z mnohopočetných pomliaždením mozgu, krvácania pod tvrdú plenu mozgovú a vpáčenej zlomeniny ľavej spánkovo-temennej kosti a úrazový šok ťažkého stupňa, v dôsledku týchto poranení dňa 07.05.2008 zomrel. Teda inému z nedbanlivosti spôsobila smrť a čin spáchala závažnejším spôsobom konania, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, ktorý bol podmienečne odložený na skušobnú dobu v trvaní 4 rokov, vrátane trestu zákazu činnosti vedenia všetkých druhov motorových vozidiel v trvaní 7 rokov. Bola zaviazaná žalobkyni nahradiť škodu vo výške 621,64 Eur.

Ďalej prvostupňový súd zistil, že mal. Q. S. sa narodil ako tretie dieťa žalobkyne z manželstva žalobkyne a B. S.. Manželstvo bolo od počiatku problematické, manžel žalobkyne požíval vo zvýšenej miere alkoholické nápoje, pod ich vplyvom sa vyznačoval agresívnym správaním, bol dokonca tresne stíhaný a uznaný vinným z trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby. Bývalý manžel žalobkyňu psychický týral, týral aj ich tri deti, najmenej od doby roku 1999 do apríla 2003. U mal. Q. bol zistený neurotický syndróm prejavujúcu sa pomočovaním a neurózou.

Rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 25P/308/2004 bol mal. Q. zverený do osobnej starostlivosti žalobkyne. Počas výkonu trestu odňatia slobody otca sa zdravotný stav mal. Q. zlepšil. Neskôr rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 24P/471/2005 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov zo dňa 28.02.2008 sp. zn. 14CoP/1/2008 bol otcovi zakázaný styk s mladším synom Q.. V priebehu tohto konania došlo k dopravnej nehode a mal. Q. ostal hospitalizovaný 351 dní a vo veku 9,5 roka zomrel.

V tom čase pred dopravnou nehodou bol život žalobkyne a jej syna Q. značne komplikovaný. V čase po dopravenej nehode až do smrti dieťaťa bol úplne narušený obvyklý život žalobkyne. Synov stav si vyžadoval jej sústavnú pozornosť a rodičovskú opateru, žalobkyňa sa v tom čase ani nezamestnala

vzhľadom na zdravotný stav dieťaťa, ktorému kladla väčšiu prioritu, vynakladala zväčšené úsilie na jeho zlepšenie v nádeji, že sa ich spoločný život zlepší.

Žalobkyňa po tom čo sa jej podarilo vymaniť spod nepriaznivého životného vplyvu jej bývalého manžela, tešila sa na usporiadaný a pokojný život v spoločnej domácnosti so svojimi deťmi, najmä so synom Q., s ktorým trávila najviac času a ktorý jej bol najväčšou psychickou oporou. Medzi nimi sa vytvorilo neobvykle pevné puto, silné sociálne, morálne a citové väzby. Predstava harmonického spolužitia matky a jej detí tvorila silnú motiváciu žalobkyne v boji s ich neľahkým životným údelom. V dôsledku smrti maloletého žalobkyňa prežívala pocity úzkosti, smútku, zúfalstva, nezvratnú možnosť viesť zo synom súkromný život. Túto stratu prekonávala s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Došlo k deštrukcii týchto interpersonálnych väzieb tvoriacich základný rámec súkromného života žalobkyne, k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv a práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, následky nebolo možné úplne odstrániť len morálnou satisfakciou, keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala k tomu, aby bola riadne vyvážená a zmiernená vzniknutá majetková ujma na osobnosti žalobkyne.

V čase dopravnej nehody mala naviac sama žalobkyňa zlomeninu ruky, avšak napriek tomuto sa musela zmobilizovať a počas celej hospitalizácie dieťaťa chodievala za ním do nemocnice. V dôsledku aj svojich zdravotných problémov bola uznaná aj čiastočne invalidnou. Mal. Q. hlboko inklinoval k viere, chodieval pravidelne aj sám na bohoslužby, bol hlboko veriaci.

Žalovaná hlboko ľutovala udalosť, ktorá sa stala, pretože sama je matkou a ťažko sa vyrovnávala s danou situáciou. Poukázala na to, že ide o konanie neúmyselné. Predtým nebola postihnutá za žiadny priestupok v oblasti dopravy. Sama trpí odo dňa nehody depresiami, odišla pracovať do zahraničia, navštevovala psychológa a uplatňovaná suma je pre ňu likvidačná. Pracuje v Nemecku ako opatrovateľka s príjmom 1 300 Eur a na území Slovenska prevádzkuje opravovňu odevov.

Prvostupňový súd vo veci vypočul aj svedkyňu U. S. a zistil, že žalobkyňa od dopravnej nehody zlé znášala danú situáciu, čo zhoršovalo aj to, že mal. Q. bol hospitalizovaný v Košiciach a bola nútená za nim dochádzať. Ocitla sa vo veľmi zlej finančnej situácii a nemala oporu ani u bývalého manžela. Vzťah medzi synom a matkou bol veľmi dobrý, chodievali spolu k nej na návštevu, sama žalobkyňa je hlboko veriaca a aj dieťa bolo hlboko veriace. Zdravotný stav dieťaťa bol raz lepší, raz horší, čo vplývalo na žalobkyňu, ktorá si želala, aby dieťa vyzdravelo.

Prvostupňový súd na daný právny vzťah aplikoval ustanovenie § 11, § 13 ods. 1,2,3 OZ a ustanovenie § 4 ods. 1,2,3,4 zákona č. 381/2001 Z.z. a § 15 ods. 1 citovaného zákona.

Vychádzal zo skutočností, že žalovaná zavinila pri dopravnej nehode smrť syna žalobkyne a tým neoprávnene zasiahla do jej súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. Súčasťou súkromia je aj rodinný život zahrňujúci najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci napĺňovať vlastnú osobnosť. Tento rodinný život sa rozvíja tak v manželstve, ako aj medzi rodičmi a deťmi a z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje jeho ostatných členov.

Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je preto primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

Prvostupňový súd pri určení výšky primeraného zadosťučinenia vychádzal jednak zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, najmä so zreteľom na jej intenzitu, ako aj na dĺžku jej trvania a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Sama závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch.

Prvostupňový súd poukázal pri určovaní výšky na ustanovenia článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ďalej na článok 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Vychádzal aj z ustanovení článku 16, 19 ods. 2,3 Ústavy Slovenskej republiky.

Prvostupňový súd skonštatoval, že pokiaľ dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby, a tak isto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Súdy už v celom rade rozhodnutí konštatovali, že občianskoprávne sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby spočívajúci v usmrtení blízkej osoby pri dopravnej nehode, ako je to v prejednávanej veci sú dané, a to priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Neboli však dostatočne jasné pravidlá a preto prvostupňový súd úvahou a aplikáciou už obdobných rozhodnutí dospel k záveru, že v danom prípade primeraná náhrada je vo výške 10 000 Eur.

Vychádzal pritom z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Kontrová proti Slovenskej republike, kde Európsky súd pre ľudské práva priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu v sume 25 000 Eur, pričom k zásahu do jej osobnosti došlo usmrtením jej oboch maloletých detí.

Skonštatoval, že hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím alebo usmrtením blízkej osoby je nevyčísliteľná v peniazoch. Výška náhrady za nemajetkovú ujmu z hľadiska hornej hranica preto nemôže byť neobmedzená. Pri úmrti dieťaťa sa javí za prípustné prihliadnuť na jeho vek. Pri staršom dieťati sa dá vychádzať z toho, že sa vzájomný vzťah s rodičom rozvinul v celej šírke vzájomných väzieb a teda strata tohto blízkeho človeka a tým súvisiace utrpenie a bolesť sú veľmi výrazné. Pre zobjektivizovanie je možné uviesť, že vzhľadom na dlhšie trvanie vzťahu mal rodič možnosť naplniť svoje rodičovské uspokojenie. Pri menších deťoch je možné vážnosť zásahu zdôrazňovať absolútnou stratou možnosti naplniť vzťah rodiča a dieťaťa.

Z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva pri zásahu do práva na súkromie zahŕňajúci právo na rodinný život predstavovala náhrada sumu 25 000 Eur, pričom išlo o zásah spočívajúci v absolútnom rozvrátení rodinného života poškodenej, pretože došlo k súčasnému usmrteniu dvoch (jediných) jej detí. Vo vzťahu k jednému dieťaťu by sa teda jednalo o čiastku 12 500 Eur.

Prvostupňový súd skonštatoval, že žalobkyňa má dcéru a staršieho syna, ktorí, aj keď nenahradia stratu maloletého syna, jej pomáhajú prekonať spomínanú ujmu. Pri zohľadnení týchto skutočností súd ustálil výšku nemajetkovej ujmy na sumu 10 000 Eur, považujúc ju za primeranú, pretože rozsudok nemôže byť likvidačný pre žalovanú, aj keď sa na úhrade podieľa aj žalovaná v 2) rade.

Prvostupňový súd zohľadnil aj určitú satisfakciu, ktorá bola daná právoplatný trestným rozsudkom, ktorým bola žalovaná uznaná vinnou z prečinu usmrtenia. Dôležité je však to, že sa nejednalo o úmyselný, ale nedbanlivostný trestný čin, spáchanie tohto činu žalovaná úprimne ľutuje a tiež sa ťažko vyrovnáva s jeho dôsledkami. Nemala požité alkoholické nápoje, avšak sa nevenovala sa riadeniu motorového vozidla s dostatočnou pozornosťou.

Nemajetková ujma nemá reparačnú funkciu, hodnota ľudského života sa nedá vyčísliť, a preto prvostupňový súd v prevyšujúce časti žalobu zamietol.

Pokiaľ sa týka zodpovednosti žalovanej v 2) rade v tomto smere prvostupňový súd vychádzal z už predtým vyjadreného názoru odvolacieho súdu a uviedol, že motorového vozidlo žalovanej v 1) rade bolo poistené podľa zákona č. 381/2001 Z.z. u žalovanej v 2) rade. Tento poistný vzťah existoval, a v dôsledku existencie tohto právneho vzťahu a vychádzajúc z ustálenej judikatúry zodpovedná je aj žalovaná v 2) rade z titulu ustanovenia § 15 zákona č. 381/2001 Z.z.

Výrok o trovách konania prvostupňový súd odôvodnil ustanovením § 151 ods. 3 O.s.p., keďže ide o zložitejší prípad, o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná v 1) rade. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola zaviazaná zaplatiť žalobkyni 10 000 Eur s prísl. zrušil a vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa, alternatívne, aby návrh zamietol.

Namietala, že ustanovenie § 13 ods. 1 OZ stanovuje postačujúce zadosťučinenie, ktoré malo byť poskytnuté žalobkyni. V prípade, ak by nepostačovalo, je potrebné aplikovať ustanovenie § 13 ods. 2 OZ, kde je potrebné preukázať v značnej miere zníženú dôstojnosť fyzickej osoby. Je zrejmé, že tragická

dopravná nehoda takýto následok v spoločnosti nevyvoláva. Vo vzťahu k poškodenému vyvoláva zo strany spoločnosti ľútosť, súcit, sústrasť a vo vzťahu k osobe zodpovednej za dopravnú nehodu naopak, zo strany spoločnosti je to odsúdzenie v rovine morálnej a trestnej, pohoršenie. Je preto otázne, či v danom prípade nepostačuje namiesto nemajetkovej ujmy trest uložený žalovanej v 1) rade v trestnom konaní. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za ďalší peňažný trest, pretože je ujmou na jej majetkových právach. Ide o trest uložený za tú istú vec v rozpore so zásadou ne bis in idem, teda zásadou, že nemožno dvakrát trestať za ten istý prečin. Považuje za dostatočný trest pre ňu uložený v rámci trestného konania.

Vzhľadom na majetkové pomery žalovaná považuje túto sumu 10 000 Eur za neprimerane vysokú, poukázala pritom na zásady určovania výšky takejto náhrady podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, kde toto odškodnenie nesmie presiahnuť 50 - násobok minimálnej mzdy.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie aj žalovaná v 2) rade, ktorá namietala rozsudok súdu prvého stupňa a žiadal ho voči žalovanej v 2) rade zmeniť tak, že žalobu zamietne, pričom aj napriek existujúcej judikatúre Európskeho súdu pasívna vecná legitimácia komerčnej poisťovne nie je daná.

V písomnom vyjadrení žalobkyne k odvolaniu žalovaných v 1) a 2) rade žalobkyňa uviedla, že vo vzťahu k odvolaniu žalovanej v 1) rade právo na náhradu nemajetkovej ujmy v obdobných veciach už bolo priznané, resp. súdna prax je ustálená, napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/77/2009, 5Cdo/265/2009, 4Cdo/168/2009, 2Cdo/194/2001, 3Cdo/228/2012. Akýkoľvek odklon od podobnej judikatúra by bol odklon od jednotnej rozhodovacej praxe súdov.

Pokiaľ ide o porušenie zásady namietaj žalovanou v 1) rade ne bis in dem, je potrebné uviesť, že je odlišný účel a zmysel trestu ukladaného za porušeniu záujmov spoločnosti oproti účelu a zmyslu finančného zadosťučinenia pri zásahu do subjektívnych práv fyzickej osoby, čo nemožno vzájomne zamieňať. Trestnoprávna sankcia žalovanej v 1) rade uložená pre porušenie záujmu spoločnosti na ochrane ľudského života nie je zásah do súkromia žalobkyne. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nejde nad rámec uloženého trestu. Naviac trestnoprávne potrestanie žalovanej v 1) rade nemá pre toto konanie žiadnu ďalšiu relevanciu ako to vyplýva z ustanovenia § 135 O.s.p. Naopak, súd prvého stupňa nad rámce zákonných kritérií rozhodných pre posúdenie výšky náhrady podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka bral do úvahy aj skutočnosť, že žalovaná v 1) rade bola v trestnom konaní potrestaná. Nemožno očakávať, že zadosťučinenie poškodeného spočívajúce v potrestaní páchateľa trestného činu zhojí následky toho najzávažnejšieho zásadu do osobnostných práv.

Pokiaľ je napadnutá výška priznanej nemajetkovej ujmy poukazujúc na § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, je potrebné uviesť, že maximálna výška odškodnenia podľa §6 tohto zákona je 17 600 Eur (pri min. mzde 352 Eur za mesiac). Toto kritérium je možné považovať za jedno z viacerých významných hľadísk usmerňujúcich úvahu súdu pri riešení otázky primeranosti priznanej náhrady za ujmu spôsobenú na osobnostných právach, avšak nie za stanovenie hranice, prekročenie ktorej je vylúčené aj tam, kde to inak zodpovedá výške uvedených funkciám relutárnej satisfakcie.

Priznaná suma 10 000 Eur zodpovedá aj ustanoveniu § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. Je prirodzené, že matka ktorá definitívne prišla o svoje dieťa žiadnu náhradu nemajetkovej ujmy nebude považovať za primeranú. Naviac je pre žalobkyňu traumatizujúce samotné súdne konanie oživujúce bolestivé spomienky na synovu smrť. Prvostupňový súd pri rozhodovaní o výške náhrady vychádzal aj na základe existujúcej judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva odhadom na spravodlivom základe, primerané utrpenej ujme na osobnostných právach, pričom táto výška je porovnateľná s náhradami priznávanými vnútroštátnym súdom v iných prípadoch týkajúcich sa takéhoto zásahu, ako aj výške náhrad, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo obetiam násilných činov. Bez dostatočných dôvodov by nemala prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy.

Preto vo vzťahu k týmto odvolacím námietkam žalovanej v 1) rade považuje rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správny.

Pokiaľ sa týka opravného prostriedku žalovanej v 2) rade, táto namieta jedine skutočnosť, že v konaní nie je vecne legitimovaná.

Vo vzťahu k vecnej legitimácii komerčnej poisťovne žalobkyňa poukázala na výklad komunitárneho práva vo veci C22/12 zo dňa 24.10.2013, kde povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Keďže motorové vozidlo bolo poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, vzťahuje sa na túto zodpovednosť aj ustanovenie § 13 OZ. Preto vo vzťahu k tejto odvolacej námietke žalovanej v 2) rade považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne správne.

Uplatnila si trovy odvolacieho konania a žiadala, aby bol rozsudok potvrdený vo výroku o priznaní nemajetkovej ujmy.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1,2 O.s.p. Odvolací súd vo veci nariadil verejné vyhlásenie rozsudku.

Odvolací súd v celom rozsahu sa stotožňuje so správnymi závermi rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré je napadnuté odvolaním žalovanej v 1) rade a žalovanej v 2) rade. Na tieto správne závery prvostupňového súdu v celom rozsahu poukazuje. Prvostupňový súd dostatočným spôsobom zistil skutkový stav, správne aplikoval právne predpisy a vychádzajúc aj z právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý bol vyslovený v skoršom rozhodnutí odvolacieho súdu pod sp. zn. 17Co/10/2012, správne vec právne posúdil a zákonným spôsobom vo veci rozhodol o priznaní nemajetkovej ujmy žalobkyni.

Odvolací súd sa v celom rozsahu so skutkovými a právnymi závermi rozhodnutia súdu prvého stupňa stotožňuje a na obsah poukazuje v celom rozsahu. Na rozhodnutí súdu prvého stupňa a ani na odôvodnení nemieni nič vzhľadom na odvolacie námietky účastníkov konania - žalovaných meniť.

Prvostupňový súd správne postupoval, keď žalobkyni priznal náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože došlo k zásahu do práva žalobkyne na súkromie podľa § 11 OZ a aplikácia ustanovenia § 13 ods. 2 OZ bola podľa názoru prvostupňového súdu primeraným prostriedkom obrany proti takémuto neoprávnenému zásahu.

Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Ustanovenie § 13 ods. 1,2 O.s.p. ustanovuje prostriedky na ochranu osobnosti, ktoré sú relatívne samostatné. Je ich možné použiť jednotlivo alebo kumulovane a závisia aj od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Zákon umožňuje podať žalobu na upustenie od neoprávnených zásahov, na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov alebo návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba), ktorá žaloba nemá charakter peňažnej náhrady, nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, nemateriálneho pôsobenia. Nejde o prostriedok represívny ani reparačný, ale ide o špeciálny prostriedok ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou, ktorá sa bezprostredne nepremieta do majetkovej sféry postihnutej fyzickej osoby, preto ju nemožno vyjadriť ani vyčísliť v peniazoch.

V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v ustanovení § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu.

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí.

Prvostupňový súd veľmi podrobne sa zaoberal dôvodmi aplikácie ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka s poukazom na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukázal na skutočnosť, že zavineným konaním, aj keď nedbanlivostným zo strany žalovanej došlo k zásahu do súkromia žalobkyne, ktoré súkromie je chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. Nárok žalobkyne je nárokom, ktorý je samostatný a odčleniteľný od všetkých ďalších prípadných nárokov iných osôb v súvislosti s konaním žalovanej na zásah do ich súkromia. Tento nárok je nárokom, ktorým došlo k absolútnemu zničeniu najintenzívnejšieho medziľudského vzťahu postaveného na vysokom emocionálnom základe. Ide o vzťah rodičovský, ktorý je nereparovateľný žiadnymi prostriedkami. Je nemysliteľné, aby zásah do súkromia žalobkyne bol reparovaný napr. upustením zásahov do jej súkromia, odstránením týchto následkov alebo prípadným ospravedlnením. Ide o tak vážny zásah spojený s úmrtím vlastného dieťaťa, ktorý aj čiastočným kompenzovaním nemajetkovou formou v peniazoch nikdy nenahradí skutočnú a reálnu ujmu, ktorá v živote rodiča nastala a je nereparovateľná žiadnou inou kompenzáciou. Preto správne prvostupňový súd pristúpil priamo k aplikácii ustanovenia § 13 ods. 2 OZ na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože všetky iné predchádzajúce spôsoby, ktoré zákon pozná v súvislosti s ochranou práv osobnosti sú absolútne nepostačujúce a nevyjadrujúce intenzitu a mieru a povahu zásahu a závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá nastala v živote matky - žalobkyne. Preto správne postupoval prvostupňový súd, keď s poukazom aj na ďalšie kritéria vyplývajúce z ustanovenia § 13 ods. 3 OZ pristúpil k určeniu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Námietka súbehu potrestania žalovanej v 1) rade s náhradou nemajetkovej ujmy nie je dôvodná, už aj s poukazom na tú skutočnosť, že v občianskom súdom konaní je súd viazaný aplikujúc ustanovenie § 135 O.s.p. výrokom trestného rozsudku o vine, nie však o výške škody, resp. nemajetkovej ujmy vyčíslenej v peniazoch. Ide o samostatný nárok, ktorý je uplatniteľný podľa súkromného práva, nechráni verejný záujem, resp. záujem spoločnosti, tak ako to správne uviedla žalobkyňa vo svojom vyjadrení. Žalovaná v 1) rade nie je postihnutá uvedeným uplatneným nárokom a priznaným nárokom 2-krát, pretože uplatnený nárok nemá sankčné následky, má následky reparačné vo vzťahu k žalobkyni.

Výška uplatneného nároku prvostupňovým súdom bola stanovená na základe úvahy súdu prvého stupňa s tým, že vychádzal nielen zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, ale aj z okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, zohľadnil intenzitu a dĺžku trvania okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobkyne. Vyhodnotil aj skutočnosť, ktorá zaváţila pri stanovovaní výšky tejto nemajetkovej ujmy určenej v peniazoch a to skutočnosť, že už určitou formou došlo k satisfakčnému čiastočnému plneniu tejto náhrady (§ 13 ods. 1 OZ), keď žalovaná v 1) rade bola potrestaná trestným rozsudkom. Zobral do úvahy aj správanie sa a prejavenú ľútosť žalovanej v 1) rade, avšak nič nemení na tom skutočnosť, že žalobkyňa má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú vzhľadom na už existujúcu súdnu prax a aj prax ESĽP stanovil na sumu 10 000 Eur, keď v iných prípadoch pri strate jediných dvoch detí u matky došlo k odškodneniu vo výške 12 500 Eur vo vzťahu k jednému dieťaťu. Tu zase správne prihliadol prvostupňový súd, keď zistil, že v rodine matky ostali ešte dve ďalšie deti, s ktorými môže plnohodnotne ďalej rozvíjať svoj súkromný rodinný život.

Vzhľadom na to, že žalovaná v 1) rade namietala výšku nemajetkovej ujmy výškou odškodnenia, ktoré sa priznáva podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z., je potrebné uviesť, že minimálna mzda je v čase podania odvolania vo výške 352 Eur, kde by prípadné odškodnenie vzhľadom na odvolaciu námietku žalovanej v 1) rade predstavovalo 17 600 Eur, čo je nepomerne vyššia suma, než je priznaný uplatnený nárok vo výške 10 000 Eur. Preto v tejto časti odvolacia námietka sa javí ako nedôvodná.

Žalovaná v 2) rade namietala pasívnu vecnú legitimáciu v tomto spore. V danom prípade už aj vzhľadom na prechádzajúce vyjadrenie právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý sa odvoláva aj na existujúcu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci C22/12 a C277/2012 je možné túto ujmu na zdraví uplatnenú v peniazoch uplatňovať v rámci povinného zmluvného poistenia pokiaľ nárok vznikol v súvislosti s dopravnou nehodou. Preto odvolacia námietka žalovanej v 2) rade je bezvýznamná.

Odvolací súd poukazuje aj na vyjadrenie žalobkyne, ktorá v tejto súvislosti poukázala práve na citované rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci C22/2012, kde táto zodpovednosť žalovanej v 2) rade bola už riešená.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil vo výroku, ktorý bol napadnutý žalovanou v 1) rade, ale aj žalovanou v 2) rade o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10 000 Eur v prospech žalobkyne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.